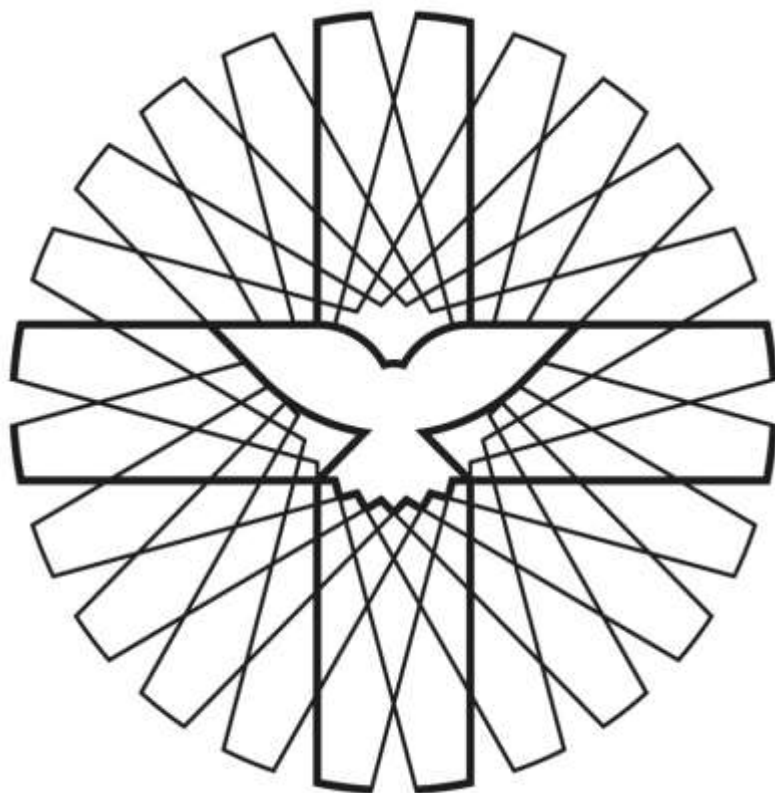

De Schakel

Kerkblad Protestantse Gemeente
Philippine - Sas van Gent - Sluiskil

Maart / April 2023

jaargang 52 nr: 2

Kerkenraad Predikant: vacant
Consulent: ds. M. Wisse
Scriba: dhr. B.C.P. Kindt
e-mail: scribaPSS@protestantsegemeente.nl

De volledige kerkenraad is vermeld op de laatste pagina

Pastorale zorg tel: 06-28898410
Pastoraal werker: Peter Morée e-mail: moree026@kpnmail.nl

Kerkgebouw
Sluiskil: Louisastraat 43 4541AV tel: 0115-471683

Kerkbeheer administratiePSS@protestantsegemeente.nl
Bankrekening: NL37 ABNA 0481542620
t.n.v. PROTESTANTSE GEMEENTE Ph-SvG-SIk

Diaconie diaconiePSS@protestantsegemeente.nl
Bankrekening: NL61 ABNA 0481517162
t.n.v. DIACONIE PROT GEMEENTE Ph-Svg-SIk

Ledenadministr. ledenadministratiePSS@protestantsegemeente.nl

Kerncontacten

Philippine: Dick van Nes
Braakmanweg 1 4553 NH Philippine. Tel: 0115-491366
Sas van Gent: Geertje de Die
Buitenweg 1 4551 AA Sas van Gent. Tel: 0115-451235
Sluiskil: Fia Neijt Albertpolderstraat 32
4541 BH Sluiskil. Tel: 06-15195824
Andere gemeentes: Mieke Verplanken
Stuvesande 380 4532 MK Terneuzen Tel: 0115-452039

De kerncontacten zijn het centrale aanspreekpunt in de kernen o.a. voor informatie en voor vervoer.
Zij coördineren binnen het netwerk van uitvoerend vrijwilligerswerk.
Website adres; www.protestantsegemeente.nl

Redactie Schakel

Cisca Buijze , Arno Dieleman , Adri de Bruijne Sluiskil

Kopij inleveradres, redactieschakel@zeelandnet.nl

Erediensten

Maart

Zondag	5	Sluiskil	2e zondag veertigdagentijd mevr. G. Rijke	10.00 uur
Zondag	12	Sluiskil	3e zondag veertigdagentijd ds. P. Overduin	10.00 uur
Zondag	19	Sluiskil	4e zondag veertigdagentijd mevr. G. Rijke	10.00 uur
Zondag	26	Sluiskil	5e zondag veertigdagentijd afscheid kerkgebouw Sluiskil ds. K. v.d. Jagt	14.00 uur

April

Zondag	2	Hoek	Palmpasen ds. S. Ketelaar	10.00 uur
Donderdag	6	Hoek	Witte donderdag H.A. ds. S. Ketelaar	19.30 uur
Vrijdag	7	Hoek	Goede vrijdag —	19.30 uur
Zaterdag	8	Hoek	Stille Zaterdag ds. S. Ketelaar	19.30 uur
Zondag	9	Hoek	Pasen ds. S. Ketelaar	10.00 uur
Zondag	16	Hoek		10.00 uur
Zondag	23	Hoek	ds. J. de Visser	10.00 uur
Zondag	30	Hoek	ds. C. de Beun ds. P. Overduin	10.00 uur

Mei

Zondag	7	Hoek		10.00 uur
			ds. S. Ketelaar	

Veertigdagentijd

De veertigdagentijd is de tijd van voorbereiding op het Paasfeest. We maken ons gereed om dit hoogfeest, het feest van bevrijding en opstanding, van redding uit dood en doodse machten te vieren. Op weg naar Pasen zeggen we 'ja' tegen wat het leven en de vrijheid dient en oefenen we ons in het 'nee' tegen machten die het leven en de vrijheid schenden en schaden.

Kerk in Actie koos als thema voor de veertigdagentijd 2023 'Uit liefde voor jou'. In de brochure die door de landelijke kerk is uitgegeven wordt dit thema als volgt toegelicht:

'Uit liefde voor jou: woorden die laten zien dat je voor iemand van betekenis wilt zijn. Dat 't je echt om die ander te doen is. Jezus heeft ons laten zien hoe je dat kunt doen. Hij gaf zijn tijd, zijn aandacht en zelfs zijn leven uit liefde voor mensen. Een plek die ons daaraan herinnert is de Tafel van de Heer, waar we worden opgeroepen om te delen van wat we ontvangen.

Zo inspireert Jezus ons tot op de dag van vandaag.

In de Veertigdagentijd geven we zijn liefde door: aan mensen dichtbij en ver weg. Samen zijn we de kerk in actie.'

Voor de Protestantse Gemeente Philippine-Sas van Gent-Sluiskil is de veertigdagentijd 2023 een periode waarin de gemeente ingrijpende veranderingen doormaakt.

Afgelopen januari namen we afscheid van het kerkgebouw in Philippine.

Op 26 maart zullen we afscheid nemen van het kerkgebouw in Sluiskil. Met ingang van 1 april zullen we als gastgemeente de kerkdiensten in de Protestantse Gemeente Hoek bezoeken.

Ingrijpende veranderingen zijn het, zowel voor ons als voor de Protestantse gemeente Hoek.

Die veranderingen nodigen ons uit om na te denken over onze opdracht als gemeente van Christus.

Wie zijn wij? Hoe willen wij in de wereld staan? Hoe dienen wij het leven en de vrijheid van onszelf en onze medemensen?

Wat verdient ons 'ja' en wat kunnen we beter afwijzen?

Het thema van de veertigdagentijd 2023 'Uit liefde voor jou' nodigt ons uit om ons in doen en laten te laten leiden door de liefde van Christus. Dat wij elkaar in liefde vasthouden en ons open stellen voor wie met ons die liefde willen delen, mensen dichtbij en ver weg. Dat wij het wagen nieuwe wegen te verkennen en te gaan; dat wij in actie komen. En dat we geloven dat het kan: in vertrouwen op weg gaan naar een nieuwe toekomst.

In dit verband geef ik u graag onderstaande tekst van Huub Oosterhuis mee:

Het kan

Wij willen dat het zo is.

Wij hopen dat het zo wordt.

Wij zingen dat het zal zijn.

En als er liefde is

Dan zal het al kan het niet.

Dan kan het omdat het moet.

Omdat het zo niet meer kan.

Ik wens u een goede veertigdagentijd en gezegend Pasen.

M.J. Wisse

Vanuit de kerkenraad.

Verkort verslag Gemeenteavond donderdag 26 jan. 2023

Onze consulent en dagvoorzitter dominee Marjo Wisse heet alle aanwezige gemeenteleden van de Protestantse Gemeente Philippine – Sas van Gent – Sluiskil welkom op deze gemeenteavond in de Ark te Sluiskil. Ook verwelkomt zij de heer Henk Siersema, vertegenwoordiger van de PG Hoek en lid van de stuurgroep, die als toehoorder aanwezig is.

Soortgelijk is de voorzitter van de kerkenraad van PG PSS, de heer Albert van Leeuwen, als toehoorder aanwezig geweest op de laatste gemeentemorgen van de PG Hoek, op zondag 15 januari 2023. Namens de kerkenraad opent de heer Bart Kindt de gemeenteavond met een schriftlezing, Psalm 60.

Opening algemeen door voorzitter kerkenraad.

De heer Albert van Leeuwen dankt dominee Marjo Wisse. Deze gemeenteavond is de eerste in het nieuwe jaar 2023. De voorzitter blikt kort terug op het 2^e halfjaar van 2022:

Om ons heen is er nog steeds sprake van allerlei zaken die leiden tot spanningen maar ook tot bestaansonzekerheden, we hopen dat er snel effectieve oplossingen mogen komen in het belang van een menswaardig bestaan voor vele naasten van ons.

In 2022 zijn we gelukkig gespaard gebleven van nieuwe annuleringen van kerkdiensten naar aanleiding van de corona pandemie.

De dossiers verkoop kerkgebouwen Philippine en Sluiskil en bijbehorende inventaris hebben in de 2^e helft van 2022 veel aandacht gevraagd van de kerkenraad, over de stand van zaken wordt bij agendapunt 4 gesproken.

Betreffende het dossier samenwerking PG Hoek, wordt deze avond de actuele situatie besproken in aansluiting op hetgeen met elkaar gedeeld tijdens de gemeenteavond van 26 juni 2022. Met de uitkomsten van die gemeenteavond is de kerkenraad aan de slag en op pad gegaan.

Verslag gemeenteavond 21-06-2022

Volgens de voorzitter hebben alle gemeenteleden in juli kennis kunnen nemen van de uitvoerige verslaglegging over gemeenteavond van 21 juni 2022.

Een belangrijk verzoek van de gemeenteleden vanuit deze vergadering was het samenwerkingstraject met PG Hoek bespoedigen en vooral niet naar de nieuwe plaats van samenkomst de Kirke te Westdorpe gaan.

De kerkenraad heeft de gemeenteleden opgeroepen om hun vragen/reacties aan haar te melden. Hierop zijn geen reacties ontvangen.

Begrotingen 2023 diaconie en kerkenraad

Via de nieuwsbrief van december 2023 is de begroting aan de gemeenteleden toegezonden. De voorzitter vraagt de aanwezigen of er vragen zijn over de voorliggende begrotingen van diaconie of kerkbeheer. Er zijn geen vragen.

Stand van zaken verkoop kerkgebouwen / bijbehorend erfgoed Philippine

Op 19 december 2022 heeft bij de notaris in Terneuzen de eigendomsoverdracht plaatsgevonden. Al de erfgoederen in deze overeenkomst zijn in bruikleen afgestaan aan de kopers en blijven eigendom van de Protestantse Gemeente Philippine-Sas van Gent-Sluiswil of een eventuele rechtsopvolger. De architect heeft ook een intentieverklaring ondertekend met daarin de toezegging dat de koper zoveel mogelijk erfgoederen zal meenemen in de uitwerking van de herbestemming van het kerkgebouw.

De verwachting is dat eind februari/begin maart 2023 de werkzaamheden rondom de herbestemming van het kerkgebouw worden gestart. Het orgel gaat helaas niet mee in de plannen van de koper. Het orgel gaat in de verkoop of indien het niet op korte termijn verkocht wordt waarschijnlijk in de opslag. Betreffende het orgel is een taxatierapport opgemaakt over de technische staat van onderhoud en een marktwaarde.

Zondagmiddag 29 januari 2023 is er een afscheidsbijeenkomst in het kerkgebouw Philippine.

Het programma is als volgt:

- Welkom en inleiding door voorzitter van de kerkenraad,
- Presentatie herbestemming kerkgebouw door fam. Rammeloo,
- Afsluitende vesper met orgelmuziek verzorgd door de heer Jan Neeteson en de heer Tony van Dixhoorn.

Sluiskil

Van de makelaar Kindt & Biesbroeck heeft de kerkenraad begin januari 2023 begrepen dat de aanvraag voor een omgevingsvergunning bij de gemeente Terneuzen in een eindfase verkeert. Dit is ook nog bevestigd in een artikel in het Advertentieblad.

Het orgel is in de eindfase van verkoop en levering aan de PG Oosthoek (Hulst/Kloosterzande). Alle kosten verband houdende met de verkoop zijn voor rekening van de kopers. De kerkenraad is blij dat het orgel voor Zeeuws Vlaanderen behouden blijft.

Overige inventaris

Het archief is in zoverre opgeschoond dat alles wat niet behouden dient te worden, vanuit een archiefadvies van het VKB, ook al weg is. De te bewaren zaken zijn inmiddels op hoofdzaken gerubriceerd en gearchiveerd in archiefdozen. De inhoud van deze archiefdozen dient nog nader onderzocht en op datum volgorde te worden gesorteerd. Leden van de kerkenraad hebben hier al heel veel uren aan besteed. De voorzitter dankt de betrokken leden van de kerkenraad hiervoor.

De kerkenraad organiseert nog een bijeenkomst waar alle overtollige inventaris van beide kerkgebouwen wordt aangeboden aan de gemeenteleden.

Ontwikkelingen dienstenrooster/rooster organisten en aanpalende zaken

Dit onderwerp ziet de kerkenraad volgens de voorzitter als het belangrijkste onderwerp van de gemeenteavond.

De heer voorzitter brengt de aanwezigen in herinnering wat de kerkenraad de gemeenteleden altijd heeft gecommuniceerd over een de mogelijk resterende periode van zelfstandigheid: De stip op de horizon van zelfstandigheid tot 2025 of zoveel eerder dan de kerkelijke en bestuurlijke organisatie in discontinuïteit raakt. Dat moment dient zich volgens de voorzitter nu nadrukkelijk aan. Namens de kerkenraad geeft hij een actuele stand van zaken met betrekking tot het op verantwoorde wijze kunnen organiseren van erediensten.

Dienstenrooster gastpredikanten 2023:

Het rooster 2023 laat een moeizame invulling zien. Er komen regionaal steeds meer vacante gemeentes die in dezelfde gastpredikantenvijver vissen als onze gemeente. Ook gaan er binnenkort opnieuw predikanten met emeritaat. In 2022 heeft de gemeente Philippine-Sas van Gent-Sluiskil afscheid genomen van drie gastvoorgangers te weten: ds. den Hollander (overleden), mevrouw Maassen (gestopt) en ds. Ebersson (beroep elders).

Rooster (gast)organisten 2023:

Tot op heden heeft de gemeente twee maal toe mogen rekenen op verlenging van de inzet van onze gewaardeerde organisten.

Ontwikkelingen kerkenraad:

De oproep aan de gemeente voor het opvullen van vacatures binnen de kerkenraad heeft helaas geen kandidaten opgeleverd. Dat betekent volgens hen heel veel werk op te weinig schouders. Deze problematiek zal volgens inschatting van de kerkenraad voorlopig blijven en dat is een zware belasting voor de huidige kerkenraadsleden nog los van het risico dat er nog iemand om welke reden dan ook wegvalt.

Samenwerking Hoek:

Zoals eerder deze avond aangegeven is de kerkenraad veelvuldig in gesprek met de kerkenraad van de PG Hoek over de daadwerkelijke invulling van de samenwerking. Hier dient de kerkenraad en de gemeente zorgvuldigheid boven snelheid te stellen. Het gaat om een groeiproces met een zorgvuldige communicatie naar beider gemeenten

De voorzitter roept de aanwezigen op om elkaar te inspireren waarbij gemeenteleden ook ideeën kunnen aanleveren voor de samenwerking.

Conclusies uit de gesprekken van 2 en 3 december 2022.

Alle onderwerpen die in de samenwerking met PG Hoek aandacht vragen of een nadere uitwerking vereisen zijn volgens de voorzitter inmiddels in beeld en dat heeft geleid tot een aantal nieuwe gesprekken zoals bijvoorbeeld :

17 januari 2023:

Een gepland gesprek van beide voorzitters van de kerkenraden met de predikant van PG Hoek en de classispredikant over de uitbreiding van de pastorale zorg door de samenwerking en hoe blijven gemeenteleden achter in de kernen die door PG PSS wordt 'verlaten'. Deze afspraak is helaas door ziekte van de classispredikant verplaatst naar 8 februari 2023.

31 januari 2023:

Onderwerpen op de agenda van de stuurgroep , waarvan ook de heer Henk Siersema lid is, zijn:
een vervolgoverleg over de uitkomsten van 2 en 3 december 2022 en het maken van een tijdslijn,
het plannen van een gezamenlijke gemeentemorgen/avond ,
het inzetten van professionele krachten voor het maken van de noodzakelijke verbindingen op de verschillende deelgebieden
en een concreet voorstel bespreken over 'hoe blijven we achter' in de dorpen. Hierover is recent met een externe partij gesproken.

Gemeentemorgen 15 januari 2023 te Hoek:

De heer voorzitter vertelt dat hij als toehoorder aanwezig was tijdens de gemeentemorgen van PG Hoek. Eerder was er al aangegeven dat aan de kant van PG PSS sprake is van zorgen. De vraag is of de gemeenteleden van de PG Hoek in dezelfde modus zitten als PG PSS en hoe zij er tegenaan kijken.

Op die gemeentemorgen is door de kerkenraad van de PG Hoek de ontwikkeling in de samenwerking met PG PSS aan de orde gesteld.

Na een inleiding zijn de gemeenteleden aan het werk gezet vanuit twee vragen:

'Wat zie je als gemeentelid enerzijds aan kansen en anderzijds en zorgen'???

Per tafel werd verslag uitgebracht over de resultaten met als belangrijkste kernmerken:

Kansen:

Overwegend zijn er vele positieve reacties:

Samen verder, om kerk te kunnen blijven in de brede zin van het woord. Meer gemeenteleden, meer vrijwilligers en daardoor meer mogelijkheden om zaken aan te pakken in het belang van kerk en samenleving. Met andere woorden werken aan een 'vitale kerk'.

Zorgen:

Een enkeling had echte zorgen:

Meeleven van meerdere gemeenteleden binnen de PG Hoek over het feit dat PG PSS een grote stap gaat maken terwijl dat voor PG Hoek toch anders ligt.

Complexiteit van het in elkaar schuiven van twee afzonderlijke kerken.

Een gemeentelid verwees nog naar het in het verleden te zijn overgestapt vanuit de PG PSS naar de PG Hoek omdat ze 'haar draai' niet kon vinden binnen PG PSS maar zij heeft wel positieve verwachtingen ten aanzien van een gezamenlijke toekomst.

Een gemeentelid attendeerde op het behoud van de Hoekse identiteit maar wist bij doorvragen niet echt aan te geven wat hij daar nou mee bedoelde. De voorzitter van PG Hoek gaf aan dat deze samenwerking altijd geven en nemen zal zijn, ook in deze situatie. In feite is het voor beide kerkgemeenschappen een nieuwe start. Het gespreksverslag van de voorzitter over zijn beleving van de gemeentemorgen aan zijn eigen kerkenraad heeft hij als volgt afgesloten:

'Kortom al met al een bevestiging dat het ook in Hoek leeft vanuit vooral positieve gedachten. Ik vond de inhoud en reacties hartverwarmend in dit stadium van het proces.

Persoonlijk zie ik met vertrouwen verdere stappen tegemoet op het pad van samenwerking zonder de aandacht voor de verschillen te laten verslappen'.

Conclusies en besluit kerkenraad 4 januari 2023

De heer voorzitter geeft aan dat, zoals eerder ingeschat, het halen van de stip op de horizon in 2025, absoluut niet zal lukken. Het blijft volgens hem in de huidige organisatorische omstandigheden steeds opnieuw 'overleven' om zaken rond te krijgen.

Dit blijkt uit datgene wat hij de aanwezigen zojuist heeft gepresenteerd.

Daarom heeft de kerkenraad om een verzoek neer te leggen bij onze samenwerkingspartner PG Hoek om vanaf 1 april 2023 als gastgemeente hun erediensten te mogen bijwonen.

De voorzitter benadrukt uitdrukkelijk als gastgemeente en vooralsnog geen fusie. Dit is volgens hem beter voor het proces en geeft de tijd om elkaar beter te leren kennen.

Ook doet de kerkenraad recht aan de oproep uit de vorige gemeenteavond, om meerdere redenen, vooral niet tussentijds naar Westdorpe te gaan.

Het is jammer dat de afspraak met de classis-predikant en de voorzitters van beide kerkenraden op 17 januari 2023 geannuleerd is als gevolg van ziekte van de classispredikant. Een nieuwe afspraak staat gepland op 8 februari 2023.

Volgens de voorzitter begrijpt de kerkenraad zeker dat het verhaal ondanks de voorgeschiedenis pijn doet, wat voor de leden van de kerkenraad niet anders is. Toch meent de kerkenraad met dit besluit een stapje in de goede richting te zetten, namelijk het werken aan een bestendige toekomst voor PG Philippine-Sas van Gent-Sluiskil, hoe ver die misschien nog weg lijkt te zijn.

De heer voorzitter vraagt de aanwezige gemeenteleden naar reacties over het kerkenraadsbesluit van 4 januari 2023.

De heer voorzitter zegt dat het overbruggen van de verschillen op een nette wijze dient te gebeuren, stapje voor stapje dient iedereen te worden meegenomen.

Er is volgens de voorzitter nu de mogelijkheid om de tijd die er voor nodig is, te gebruiken om achteraf teleurstelling te voorkomen. De gemeente zal hierover steeds worden geïnformeerd.

Afscheid kerkgebouw Sluiskil.

De inschatting van een laatste eredienst in het kerkgebouw te Sluiskil komt uit op zondag 26 maart 2023.

De kerkenraad is voornemens om in haar vergadering van 1 februari 2023 de hoofdlijnen vast te stellen. Zij denkt hierbij ook aan het vooral uitnodigen van externe partijen alsook mensen. Uitnodigen is volgens de voorzitter niet voor een 'feest' maar wel voor op gepaste wijze afscheid nemen van het kerkgebouw te Sluiskil met alles wat daarbij hoort. Hij vraagt de aanwezigen of zij nog ideeën hebben. Deze mogen ook nog via een email naar de scriba.

Alle voorzetjes en ideeën zijn volgens de voorzitter welkom.

De voorzitter zal de projectontwikkelaar Fluvium benaderen met de vraag om een presentatie te geven over hun plannen. Onder andere is de klokkentoren een onderdeel van deze plannen. De kerkenraad heeft hiervoor bij Fluvium geijverd. De kerkenraad zal een actueel plan bij Fluvium opvragen.

Vragen van gemeenteleden.

De heer voorzitter gaat over naar de beantwoording van de voorafgaand aan de gemeenteavond per mail ingediende vragen:

- Komt er nog een gezamenlijke gemeentebijeenkomst met Hoek alvorens wij naar Hoek gaan voor de kerkdienst?

Antwoord: In de samenwerkingsafspraken is een gezamenlijke gemeentemorgen / gemeenteavond gepland eind februari / begin maart 2023. In de stuurgroep vergadering van 31 januari 2023 staat dit onderwerp op de agenda.

- Is het een idee om nog een oecumenische dienst te houden/ of mensen van de Elisabeth parochie uitnodigen in Sluiskil in een van de laatste kerkdiensten?

Antwoord: Prima idee, in de kerkenraadsvergadering van woensdag 1 februari 2023 staat het afscheidsprogramma op de agenda om verder op te pakken en uit te werken.

- Vanuit de inwoners van Sluiskil hoor ik vragen over onze kerk, is die nog niet dicht? Of waarom gaat hij dicht, er zijn toch nog steeds kerkdiensten? Misschien een kleine uitleg in de dorpskrant hierover?

Antwoord: Dankjewel voor het voorstel. Zodra alle zaken definitief zijn maakt de kerkenraad een afspraak met de redactie van de dorpskrant.

Nogmaals doet de voorzitter een oproep aan gemeente om vooral ook tussentijds vragen te stellen als die aan de orde zijn en ook vraagt hij ideeën aan te leveren. Deze zijn volgens hem meer dan welkom.

Afsluiting

De voorzitter dankt alle aanwezigen voor hun komst en inbreng. Een terugkoppeling van deze gemeenteavond zal via een nieuwsbrief / gemeenteavond nog volgen. Mevrouw Mieke Verplanken sluit af met een gebed.

Het verslag van de Gemeente avond is om technische redenen ingekort. Het volledige verslag kunt u opvragen bij de scriba.

Afscheid Kerkgebouw Philippine.

Op zondag 29 januari jl. was er een afscheidsbijeenkomst voor onze gemeenteleden in het kerkgebouw te Philippine. Na ontvangst hebben de kopers hun herbestemmingsplannen gepresenteerd ondersteund door tekeningen en impressies. Aansluitend was er een inleiding door de voorzitter van de kerkenraad waarin werd stilgestaan bij de geschiedenis van de kerk en wat het voor gemeenteleden betekent als jouw kerk sluit. Emotioneel zeker, maar ook verwachtingsvol ten aanzien van een nieuwe toekomst welke nieuwe kansen kan brengen. Samenwerking met de PG Hoek is volop in uitwerking en we kennen elkaar steeds beter vanuit een respectvol wederzijds begrip. Over de daadwerkelijke invulling van de samenwerking hopen wij binnenkort gezamenlijk meer nieuws naar buiten brengen.

Deze afscheidbijeenkomst is passend afgesloten met een vesper gericht op het karakter van dit samenzijn. Organisten Tony van Dixhoorn en Jan Neeteson hebben met hun orgelspel de liederen ondersteund.

Na afloop was er nog ruimte om met elkaar onder het genot van een kopje koffie/thee na te praten waar velen gebruik van hebben gemaakt. Van vele gemeenteleden hebben we respectvolle response gekregen voor de wijze waarop deze middag georganiseerd was. Dank aan allen voor jullie inzet tijdens de voorbereidingen en zeker voor jullie aanwezigheid die middag, samen afscheid nemen maar zeker ook samen positief vooruit blijven kijken.

Afscheid kerkgebouw Sluiskil.

De kerkenraad is bezig met de voorbereidingen tot een passend afscheid van ons kerkgebouw in Sluiskil. De uitwerking van de verschillende onderdelen is nog niet in het stadium dat we dit al kunnen publiceren.

De datum staat wel vast nl. zondagmiddag 26 maart a.s. In deze dienst nemen we ook afscheid van onze organisten. Zodra het programma helemaal gereed is zullen we dat z.s.m. aan alle betrokkenen communiceren.

Verzoek van de PG Philippine-Sas van Gent-Sluiskil aan de PG Hoek om als gastgemeente bij hun aan te mogen sluiten met ingang van 1 april 2023.

Zoals eerder aangegeven heeft de kerkenraad in haar kerkenraadsvergadering van

4 januari jl. het besluit genomen om een schriftelijk verzoek voor te leggen aan de kerkenraad van de PG Hoek. In een persoonlijk gesprek is door de voorzitter van onze kerkenraad nog een uitvoerige mondelinge toelichting gegeven en vragen beantwoord voorafgaand aan de kerkenraadsvergadering van de PG Hoek van 14 februari jl.

Aansluitend aan voornoemde vergadering heeft de kerkenraad van de PG Hoek schriftelijk laten weten dat wij als gastgemeente van harte welkom is in Hoek. Als kerkenraad benadrukken we dat het hier niet gaat om een fusie, als gastgemeente behouden we onze zelfstandigheid en trekken met de PG Hoek verder op in de ingeslagen weg van samenwerking.

Over de praktische invulling buigen we ons samen met classispredikant ds. van der Maas en onze gezamenlijke begeleidster mw. Roosendaal. Tussentijds houden wij jullie als gemeenteleden op de hoogte van de ontwikkelingen. We zijn blij en dankbaar voor het positieve besluit wat er nu is en zorg draagt voor het op verantwoorde wijze gemeente kunnen blijven.

Ontmoetingsmaaltijd 2023.

De RK Elisabethparochie is gewend om gedurende de 40-dagentijd een aantal activiteiten op te zetten voor het goede doel. Dit jaar is dat nog eens ten bate van het project Sibusiso in Tanzania. (www.sibusiso.nl) Ook dit jaar organiseren ze weer een ontmoetingsmaaltijd en die is op vrijdag 31 maart om 17.30 uur in De Kaaie in Philippine. Iedereen is natuurlijk weer van harte welkom. Opgave bij Simone Rovers via de e-mail: simonerovers@gmail.com .

Met een hartelijke groet.

Kerkenraad PG Philippine-Sas van Gent-Sluiskil.

Kerkelijke veelkleurigheid

We zijn nu in het kerkelijk jaar aangekomen in de lijdenstijd of 40-dagentijd, de tijd van Aswoensdag naar Pasen. Vanaf kerst leven we van feest naar feest. Aswoensdag wordt in sommige Protestantse gemeenten gevierd. Een askruisje op het voorhoofd van de kerkgangers, om hen aan te sporen tot bezinning en inkeer in de 40 dagen. De liturgische kleur in de kerk is tijdens de lijdenstijd paars. Op Witte Donderdag wordt de kleur wit, op Goede Vrijdag weer paars. Met Pasen is de kleur wit. Over de kleuren in het kerkelijk jaar hieronder een oprisser.

Geschiedenis van de liturgische kleuren in de christelijke gemeenten

Het gebruik van verschillende kleuren in de kerk heeft te maken met de ruimte die er voor de kerk beschikbaar was. De eerste twee eeuwen van de christelijke religie hadden de gelovigen geen specifieke ruimte waar de kerkelijke erediensten gehouden werden. De tafel waar de maaltijd van de Heer werd gevierd had toen ook geen permanente aankleding. Als het avondmaal gevierd werd, deed men een wit kleed van zijde, damast of linnen over een tafel en zo werd het een altaartafel. In de loop der tijd is men dit tafellinnen gaan versieren. In het Latijn werd het kleed een antependium genoemd. De betekenis van het woord antependium is voorhangsel. Toen de gelovigen een eigen kerkruimte hadden hing het antependium permanent over de altaartafel. Het primaire doel van het antependium is het bekleden van de tafel en de lezenaar. Daarna is het een manier geworden om via de kleuren van deze kleden de tijd van het liturgisch jaar aan te duiden.

De kleur wit

Vanaf aanvang van de christelijke kerk was het de gewoonte dat dopelingen een wit gewaad aankregen als teken dat zij door het water van de doop rein geworden zijn. Dopen deed men in de Paasnacht. Het licht van de verrezen Heer omstraald hen. Wit is een feestelijke kleur. Met Pasen is de liturgische kleur wit en ook bij het kerstfeest kleurt de kerk wit. De geboorte van Christus, een nieuw leven vangt aan. Daar hoort de kleur wit bij. Ook bij uitvaarten kan men de kleur wit gebruiken. Dan verwijst de witte kleur naar het hemelse licht waarin de overleden opgenomen is. In het begin van de vijfde eeuw gaan ook voorgangers zich in het wit kleden. Pas in de twaalfde eeuw zijn er tekenen dat ook andere kleuren in de kerk worden gebruikt die een symbolische betekenis hebben. Deze kleuren worden gebruikt voor bepaalde liturgische vieringen of specifieke perioden van het jaar, zoals bijvoorbeeld de tijd van Kerstmis en Pasen. In het begin waren er grote lokale verschillen in het gebruik van liturgische kleuren. Vanaf de dertiende eeuw worden vanuit Rome richtlijnen gegeven.

De kleur paars

De kleur paars wordt gebruikt in de tijd van voorbereiding en bezinning. Paars is de kleur van Advent, de tijd van voorbereiding op het kerstfeest. Ook wordt de kleur paars gebruikt voor de 40-dagentijd. Deze tijd is verbonden aan inkeer en boete. Paars is ook de kleur van de soberheid, bezinning en inkeer. Bij uitvaarten wordt deze kleur ook soms gebruikt.

De kleur roze

Op maar slechts twee zondagen van het kerkelijk jaar wordt de kleur roze gebruikt. Er zijn veel kerken waarin ze deze kleur niet gebruiken, maar zich blijven houden aan de kleur paars. Roze wordt gebruikt in het midden van de Adventstijd en in het midden van de Veertigdagentijd, omdat de helft van de voorbereidingstijd er op zit en het feest in zicht is. Het paars van inkeer en boete wordt vermengd met het wit van het feest. Paars en wit maken samen de roze kleur.

De kleur rood

Rood is de kleur van het vuur. Deze kleur wordt verbonden aan het vuur van de Heilige Geest. De discipelen van Jezus kregen de Heilige Geest over zich gestort en er zijn tongen als van vuur op hun hoofden. Vandaar dat de liturgische kleur voor Pinksteren rood is. Ook bij vieringen waarin de Heilige Geest een belangrijke rol heeft, zoals bij de bevestiging van ambtsdragers en belijdenisdiensten is de kleur in de kerk rood.

De kleur groen

Groen is de kleur van de 'gewone' zondagse vieringen. Als er niet iets bijzonders is in het kerkelijk jaar, is groen de liturgische kleur. Het verwijst dan naar alles wat groeit.

Groen is een mengkleur van blauw en geel. Blauw wordt vaak geassocieerd met hemels: "hemelsblauw". Geel is de kleur van glorie en (zon)licht, Pasen.

Hier kun je in deze periode van het kerkelijk jaar uithalen: groeien onder de hemel in het licht van Pasen.

Verschillende kleuren van de kerkelijke gemeente

Binnen onze gemeente Philippine/Sas van Gent/Sluiskil kunnen we ook spreken van de verschillende kleuren van de leden. We zijn niet allemaal hetzelfde. Ik heb het niet over de politieke kleur, maar hoe verschillend onze opvattingen kunnen zijn over geloof en liturgie. Toch zijn we met z'n allen een boeket.

We hebben respect voor elkaars opvattingen.

De liefde van Christus moet centraal staan in de liefde voor onze broeders en zusters.

We staan als gemeente voor een grote verandering. De kerkgebouwen zijn verkocht.

Vorbereidingen zijn getroffen om bij de Protestantse Gemeente Hoek aan te sluiten. Samen Gemeente van Christus.

Aansluiten waarbij 2 identiteiten van gemeenten gestalte moet krijgen. Dat gaat gepaard met gewenning aan beide zijden. Mijn wens is dat de beide gemeenten een prachtig veelkleurig boeket zullen gaan vormen.

Extra collecten Maart en April

5 maart Collecte Zending

Palestina - Samen bijbellezen opent deuren

Palestijnse christenen vormen een kleine gemeenschap in het Heilige Land: minder dan 2 procent van de bevolking is christen. Kerk in Actie steunt het werk van verschillende organisaties in Palestina die lokale gemeenten ondersteunen, zowel bij bijbelstudie als bij diaconaal werk.

Gemeenteleden krijgen meer bijbelkennis en dat opent deuren: ze passen het toe in hun eigen leven en worden actiever in de kerk. Samen bespreken ze problemen in de samenleving en zoeken naar oplossingen.

Sinds Marjam door haar vriendin Layla meegenomen werd naar een bijbelstudie is haar leven veranderd. De bijeenkomsten sloten goed aan bij de dagelijkse realiteit. We lezen verhalen over Jezus en Hij is nu haar grote voorbeeld.

Geef in de collecte of maak uw bijdrage over op NL89 ABNA 0457 457 457 t.n.v. Kerk in Actie o.v.v. collecte Palestina of doneer online. Hartelijk dank voor uw gift!

Lees meer op kerkinactie.nl/bijbelinpalestina

**Helpt u mee om deze collecte tot een succes te maken?
Hartelijk dank!**

12 maart Collecte Diaconaat

Nederland - Omzien naar gevangenen

In Nederland zijn ruim 33.000 mensen gedetineerd en zitten een korte of langere gevangenisstraf uit. Jezus vraagt ons niet te oordelen, maar barmhartig naar hen om te zien. Daarom reiken we (ex-)gevangenen, tbs-patiënten en hun familie een helpende hand om te werken aan herstel.

Kerk in Actie ondersteunt diverse initiatieven in Nederland die omzien naar gevangenen en hun partners en kinderen, hen bezoeken tijdens de detentie, maar een nieuwe kans bieden in de maatschappij. zoals bijvoorbeeld Exodus, partner van Kerk in Actie, die speciale herfstweken organiseert waar kinderen kostbare tijd met hun gedetineerde ouder kunnen doorbrengen en samen weer even iets van het echte gezinsleven kunnen ervaren.

Steun het werk voor gevangenen en geef in de collecte. Of maak uw bijdrage over op NL 89 ABNA 0457 457 457 t.n.v. Kerk in Actie o.v.v. collecte Gevangenezorg of doneer online. Hartelijk dank voor uw gift.

19 maart   Ontdekken in kliederkerk

Kliederkerk is een missionaire vorm van kerk-zijn. Samen met kinderen én jongeren ontdekken, vieren en eten. Met elkaar in het voetspoor van Jezus leren gaan. In kliederkerk ontdekken jong en oud op een creatieve manier de betekenis van bijbelverhalen. Het is een geweldige manier om gezinnen en kinderen die geen kerkelijke achtergrond hebben aan te spreken. De Protestantse Kerk ondersteunt kliederkerken zodat zij kunnen groeien als vindplaats van geloof, hoop en liefde. Steun het missionaire werk van de Protestantse Kerk. Geef in de collecte of maak uw bijdrage over op NL10 ABNA 0444 444 777 t.n.v. Protestantse Kerk o.v.v. collecte Missionair werk maart.

Meer informatie kerkinactie.nl/40dagentijd

Helpt u mee om deze collecte tot een succes te maken? Hartelijk dank!

26 maart

Bangladesh Kansen creëren voor jongeren

In Bangladesh is de werkloosheid onder jongeren hoog. Een van de redenen hiervoor is dat veel opleidingen in Bangladesh niet goed aansluiten bij wat er op de arbeidsmarkt nodig is. Zo is er bijvoorbeeld een groot tekort aan goed opgeleide vakmensen en worden jongeren uit India aangetrokken om dat werk te doen. Kerk in Actie gaat samen met een lokale partnerorganisaties 300 jongeren een leerwerktraject aanbieden, bijvoorbeeld als elektricien, reparateur van witgoed, elektronica of motorfietsen, computerspecialist, kleermaker, goudsmit of meubelmaker. Ook kunnen jongeren een training in ondernemersvaardigheden volgen. Jongeren worden vervolgens begeleid naar werk of krijgen ondersteuning om een eigen bedrijf kunnen starten. Met uw bijdrage in de collecte steunt u het werk van Kerk in Actie en geeft u jongeren in Bangladesh de mogelijkheid om een toekomst op te bouwen. Hartelijk dank! Bericht voor het kerkblad Bangladesh – kansen creëren voor jongeren

In Bangladesh is de werkloosheid onder jongeren hoog. Dit komt onder meer doordat veel opleidingen niet aansluiten op wat de arbeidsmarkt vraagt. Zo is er bijvoorbeeld een groot tekort aan goed opgeleide vakmensen en worden daarvoor jongeren uit India aangetrokken. Kerk in Actie gaat samen met een lokale partnerorganisaties 300 jongeren naar werk begeleiden. Zij zullen een leer-werktraject volgen, bijvoorbeeld als elektricien of computerspecialist, en krijgen daarnaast een training in ondernemersvaardigheden, zodat zij een eigen bedrijf kunnen starten. Met de opbrengst van deze collecte steunt u het werk van Kerk in Actie in Bangladesh en andere werelddiaconale projecten. Helpt u mee? Geef in de collecte of maak uw gift over via NL 89 ABNA 0457 457 457 t.n.v. Kerk in Actie o.v.v. Kansen voor jongeren Bangladesh

2 april Collecte Kinderen en jongeren

PaasChallenge: terug in de tijd van de Bijbel

Maar liefst zesduizend jongeren tussen de 10 en 17 jaar doen elk jaar in de week voor Pasen mee met de PaasChallenge. Met dit spel, dat gemaakt is door de jeugdwerkorganisatie van de Protestantse Kerk, leven de jongeren zich in in de karakters uit het paasverhaal. Door middel van allerlei opdrachten ontdekken ze de betekenis van Jezus' dood en opstanding en denken ze na over het einde van kwaad en duisternis. De PaasChallenge is leerzaam en verbindend. Steun het jeugdwerk van de Protestantse Kerk. Geef in de collecte of maak uw bijdrage over op NL10 ABNA 0444 444 777 t.n.v. Protestantse Kerk o.v.v. collecte Kinderen en jongeren april.

Meer informatie kerkinactie.nl/40dagentijd

Helpt u mee om deze collecte tot een succes te maken?
Hartelijk dank!

Paascollecte 2023   Uit liefde voor jou

Het is Pasen. Na veertig dagen van inkeer en bezinning vieren we het feest van Jezus' opstanding, die Zijn leven uit liefde voor ons heeft gegeven. Het geeft ons hoop en zet ons aan om Zijn liefde te delen met de mensen om ons heen, dichtbij en ver weg.

Als gemeente zetten we ons van harte in om met onze activiteiten te getuigen van die liefde. We zijn blij dat we in kerkdiensten God en elkaar ontmoeten door samen te zingen, te bidden, te leren en te vieren. Ook met doordeweekse activiteiten hopen we elkaar en anderen te inspireren en te bemoedigen. We willen een open en gastvrije gemeente zijn waar iedereen zich thuis voelt.

Om alle activiteiten die daaraan bijdragen te organiseren, is naast de inzet van mensen ook geld nodig.

Daarom doen we een beroep op u. Steun het werk in onze gemeente met een extra bijdrage, om nu en in de toekomst waardevolle en inspirerende activiteiten mogelijk te maken.

Hartelijk dank voor uw bijdrage!

9 april Collecte Werelddiaconaat Kerk helpt kwetsbare mensen in Moldavië

Vanwege de grote armoede in Moldavië werken veel inwoners in het buitenland. Kinderen en ouderen blijven vaak alleen achter. Kerken willen er voor deze kinderen en ouderen zijn, maar hebben weinig geld en weinig actieve kerkleden. Via partnerorganisaties ondersteunt Kerk in Actie kerkelijke gemeenten met training, advies en financiën bij het opzetten van lokale diaconale initiatieven.

In vijf dorpen in de regio Edinet worden kinderen en jongeren getraind om steun te geven en op te komen voor eenzame en zieke ouderen in hun dorp. Dat heeft een hele positieve uitwerking op zowel de jongeren als de ouderen. De jongeren zien wat ze kunnen betekenen voor anderen en krijgen hierdoor meer gevoel van eigenwaarde.

Ze krijgen een training en een deel van hen doet mee aan de summerschool. De ouderen krijgen ondersteuning en zijn blij met de aandacht en hulp die er is. Tegelijkertijd bieden ze jongeren, die opgroeien zonder ouders, een plek waar ze met hun verhaal terecht kunnen.

Geef in de collecte en geef ouderen en jongeren in Moldavië via Kerk in Actie de zorg en aandacht die niemand anders hen kan geven. Van harte aanbevolen.

Meer informatie op www.kerkinactie.nl/diaconaatmoldavie

Verjaardagen

75 jaar

11-4-2023

Dhr. J.D. Benjaminsz

Drostlaan 10 4541ER Sluiskil

80 jaar

18-4-2023

Mevr. C. de Grootte-Scheele

Irisstraat 30 131 4542EE Hoek

85 jaar

23-3-2023

Mevr. R.D. Riemens-De Backer

Bolwerk 26 4551AH Sas van Gent

90 jaar

13-3-2023

Mevr. M.P. Hemelsoet-Kotvis

Canadalaan 58 4551AL Sas van Gent

95 jaar

21-3-2023

Mevr. M.A. Stellenaar-Boeckhout

Westsluis 3 4551BD Sas van Gent

Huwelijksjubileum

50 jaar

6-4-2023

Dhr. W. de Feijter en Mevr. J.M. de Feijter-Zegers
Visartstraat 53 4541BA Sluiskil

Verhuisd

7-1-2023

Fam. P. Koelewijn
van: Crocusstraat 13, 4537RG Terneuzen
naar: Jazzsingel 10, 4533AE Terneuzen

Uitgeschreven

20-2-2023

Dhr. F. de Reu en Mevr. N.R.M. de Reu-Pieters
Kanaalpark 78 4553 ED Philippine

Samenstelling kerkenraad

Predikant:	vacant
consulent:	ds. M. Wisse
Voorzitter kerkenraad:	dhr. A.E.M. van Leeuwen
Scriba:	dhr. B.C.P. Kindt
Ouderling	dhr. B.C.P. Kindt dhr. A.L. Eggebeen
College van Kerkrentmeesters	dhr. A.E.M. van Leeuwen dhr. A.J. Dieleman
College van Diakenen	mevr. J. Verplanken– Meesen dhr. P. Koelewijn mevr. M.P. Dieleman– Hamelink

Privacyverklaring

Als kerkelijke gemeente beschikken wij over persoonsgegevens. Dit is nodig voor van het functioneren van het kerkelijk leven en werken in de ruimste zin van het woord. Hoe we hier mee omgaan is vastgelegd in de **Privacyverklaring** die u bij de kerkenraad kunt opvragen, en in kunt zien op de website van onze kerk. U heeft het recht om uw persoonsgegevens in te zien, te corrigeren of te verwijderen. U kunt een verzoek tot inzage, correctie of verwijdering sturen naar

ledenadministratiePSS@protestantsegemeente.nl .

Als u niet wilt dat uw naam in de verschillende rubrieken van de Schakel vermeld wordt kunt u dit doorgeven aan:

redactieschakel@zeelandnet.nl

Inleveren copy Schakel:

Copy volgende Schakel voor maandag 24 april.

Adressen ziekenhuizen en verpleeghuizen

Als u een kaart wilt sturen naar iemand die in een ziekenhuis of verpleeghuis is opgenomen, komt dat er vaak niet van omdat u het juiste adres niet weet.

We helpen u daarbij door hieronder een lijst op te nemen met postadressen van inrichtingen waarin onze zieken vaak liggen.

Weet u ook nog het kamernummer en/of de afdeling waar de patiënt ligt, dan is vermelding daarvan handig, maar niet noodzakelijk.

Wel graag de namen noteren met de juiste voorletters en bij vrouwen zo mogelijk de meisjesnaam erbij.

Ook is het handig om bij vaak voorkomende namen achter de naam tussen haakjes de woonplaats te vermelden.

De adressen zijn:

Zorgsaam Ziekenhuis de Honte	Wielingenlaan 2	4535 PH Terneuzen
Zorgsaam Ziekenhuis Med Centric	Pastoor van Genklaan 6	4501 AJ Oostburg
UZ Gent	Corneel Heymanlaan 10	9000 Gent (B)
AZ - Campus Maria Middelaes	Kortrijksesteenweg 1026B	9000 Gent (B)
AZ – Campus Sint-Josef	Kliniekstraat 27	B-9050 Brugge
AZ–Sint-Jan Brugge	Ruddershove 10	Brugge
Admiraal de Ruyter Ziekenhuis	's Gravenpolderseweg 114	4462 RA Goes
Admiraal de Ruyter Ziekenhuis	Koudekerkseweg 88	4382 EE Vlissingen
Redoute	Canadalaan 58	4551 AL Sas van Gent
Ter Schorre	Bachlaan 90	4536 GD Terneuzen
De Blide	Alberdingk Thijmstraat 1	4532 CZ Terneuzen
Bachtendieke	Koninginnelaan 2	4532 BP Terneuzen
Hospice Zeeuwsch-Vlaanderen	Leeuwenlaan 40	4532 AG Terneuzen
Vremdieke	Irisstraat 30	4542 EE Hoek
De Vurssche	Rooseveltlaan 1	4571 HT Axel
De Molenhof	Molenstraat 14	4543 CM Zaamslag
't Verlaet	Bernhardtstraat 22	4554 BE Westdorp
Ter Walle	Ter Wallestraat 7	4521 AZ Biervliet
Emmaus	Handboogstraat 6	4515 CW Ijzendijke
De Blauwe Hoeve	Truffinoweg 2	4561 NT Hulst
De Hoge Platen	Westlandstraat 4	4511 XX Breskens

Heeft u nog adressen ter aanvulling, dan kunt u deze mailen naar de redactie.